

Türkiye
küçük
Millet Meclisleri
ANKET RAPORU

Ekim 2015

***Katılımcılarının
gözünden Türkiye küçük
Millet Meclisleri***

www.tkmm.net

Bu kez de katılımcılarımıza sorduk...

Türkiye küçük Millet Meclisleri, bugüne kadar birçok anket çalışmasını amatör olarak yaptı. Bu çalışmaların büyük çoğunluğu, seçimler öncesinde gerçekleştirildi.

TkMM katılımcılarından alınan cevaplarla derlenen “10 İstek”ler, her seçim öncesinde toplantılara katılan milletvekili adaylarının önüne kondu; tartışıldı.

2012 Eylül ayında ise toplantılara katılan milletvekillerine TkMM hakkındaki görüşlerini sorduk. “*Milletvekilleri TkMM hakkında ne düşünüyor*” adlı bir rapor çıktı ortaya.

Bu çalışmada ise hemen hemen aynı soruları bu kez, sivil toplumdan katılımcılara yönelttik. Sivil toplumun TkMM çalışmasını nasıl gördüğünü araştırdık, eleştirilerini, ve dilek ve beklentilerini öğrendik.

YÖNTEM

Katılımcılara 11 soru yöneltildi. Soruların çoğu seçmeli olarak değil, açık uçlu oluşturuldu. Her ilin farklı özgün şartları göz önünde bulundurulduğunda, açık uçlu soruların daha kapsayıcı olacağı düşündük. Daha önce milletvekilleri arasındaki anket çalışmasında da öyle yapmıştık.

Ankete katılım için üç yol ön görüldü:

- 1- Web sitesi üzerinden, kapalı bir uygulama ile, sorular cevaplandı.
- 2- Anket kağıdı, isteyen katılımcılara basılı olarak ulaştırıldı.
- 3- Anket kağıdı dijital olarak, e-posta yoluyla dolduruldu.

Mutfağa basılı, dijital kopya ya da taranmış olarak ulaşan tüm anketler, kullanıcıların orijinal bilgileri de işlenerek, web sitesi üzerinde çalışan veri tabanına işlendi; tüm anket okumaları bu veri tabanı üzerinden yapıldı.

Çalışmalar; 7 Haziran seçimleri sonrasında başlayarak, Ağustos ayının son gününe kadar devam etti.

KATILIM

Her ay 22 ilde gerçekleşen toplantıların başarı oranını ve katılım düzeyini ölçmek için kullandığımız sabit oran “20”. Başka bir ifadeyle, her kMM toplantısına ortalama 20 STÖ’nün katılımı öngörülür. Bu rakam ilden ile farklılıklar gösterir; 20’nin altında katılımıyla gerçekleşen toplantılar olduğu gibi, sayı bunun çok üzerinde de olabiliyor. Sabitimiz yalnızca, fikir vermesi için kullandığımız bir ortalamadır; “toplantıların başarısı ya da başarısızlığını belirleyen tek eleman değildir.”

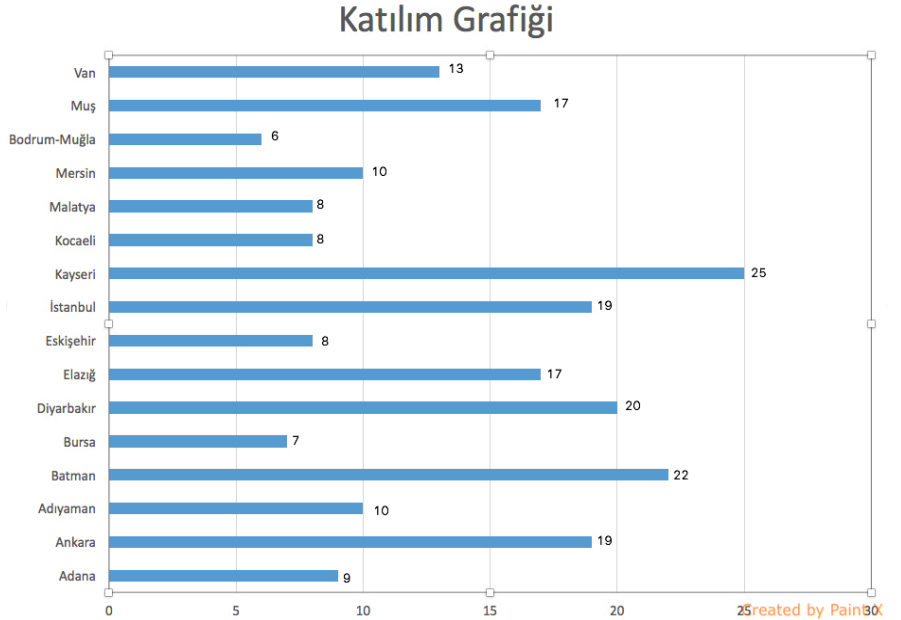
Anket çalışmasına katılmasına gereken sivil toplum örgütü sayısı:	380
Katılan sivil toplum örgütü sayısı:	218
KATILIM BAŞARISI	% 57,36

Anket çalışmasının katılım başarısını da yine bu yöntem ile hesapladık; ancak Sakarya, Şanlıurfa, Mardin ve Hatay

girişimlerimiz arasında yer almasına rağmen, önemli mazeretler nedeniyle, anket çalışmasına dahil olamayacağını belirttiğinden, hesaplama dışı tutuldular:

Anket alışmasına: Adana 9, Ankara 19, Adıyaman 10, Batman 22, Bursa 7, Diyarbakır 20, Elazığ 17, Eskiřehir 8, İstanbul 19, Kayseri 25, Kocaeli 8, Malatya 8, Mersin 10, Bodrum-Muđla 6, Muř 17, Van 13 katılımcı ile dahil oldu.

İğdir ve İzmir kMM'den anket çalışmasına katılım olmadı.

Katılımcıların gözünden...

Soru 1: TıMM çalışmasından nasıl haberdar oldunuz? Ne kadar zamandır ilinizdeki buluşmalara katılıyorsunuz?

Katılımcıların büyük kısmı, 2 yıldan uzun bir zamandır toplantılara katılanlardan oluşuyor. İlk haberdar oluşlarında, il Hamallarının/Girişimcilerinin yüz yüze yaptığı görüşmeler en fazla yeri tutuyor.

Verilen cevaplar arasında, e-posta, faks ve telefon yoluyla yapılan bilgilendirmeler; Mutfağın ve diğer illerden katılımcıların yönlendirmeleri de var.

Soru 2: Türkiye küçük Millet Meclislerinin amacını kısaca nasıl tanımlarsınız?

Tüm tanımların vurgu yaptığı ortak kelime, “*diyalog ve katılım*”. Katılımcılarımızın ekseriyeti, vurguları farklı noktalara olmakla birlikte, TıMM'leri hem farklı sosyal grup ve fikirlerin hem de sivil toplumla siyasetin buluşma zemini olarak açıkça ifade ediyorlar.

TıMM'ler “*karar alma süreçlerine ve siyasetin gündemine etkin bir müdahale imkanı ve zemini*” olarak tanımlanıyor.

Soru 3: İlinizdeki buluşmalarda sivil toplumun katılımını yeterli ve kapsayıcı buluyor musunuz? Sizce kimler temsil edilmiyor?

Verilen cevaplar elbette ilden ile farklılıklar gösteriyor. Ancak katılımının eksik kaldığı düşünülen gruplar arasında en büyük ortak küme “*milliyetçiler*”.

Tematik faaliyet yürüten, “çevre, kadın, engelli, çingene, vb..” gruplarının STÖ’lerinin de aile fotoğrafında yerlerini almadıkları birçok ilden katılımcı tarafından ifade edildi.*

Soru 4: Buluşmalarda milletvekili katılımını yeterli buluyor musunuz? Değilse sizce nedenleri nelerdir?

Hiçbir katılımcı, milletvekili katılımını yeterli bulmuyor. Görülen nedenler arasında en büyük ortak ifade, “sivil toplumun dikkate alınmaması ve milletvekillerinin eleştirilecekleri ortamlarda bulunmak istememeleri”.

Yine siyasetin antidemokratik, lider odaklı ve farklılıklara kapalı yapısının milletvekili katılımını engellediği belirtiliyor.

Ağırlıklı ifade edilen bir başka durum ise milletvekillerinin “temsil kabiliyeti”. Katılımcılarımızın büyük çoğunluğu milletvekillerinin temsil kabiliyetindeki zayıflığın da katılımlarına engel olduğunu düşünüyor.* (Bak. Sa.10)

Soru 5: TıMM’lerin 13 ilkesini biliyorsunuz; bu ilkelere ne eksik, yanlış ya da yanlış anlamalar olduğunu düşünüyorsunuz? Neden?

Katılımcıların çok büyük çoğunluğu, 13 ilkeyi yerinde ve isabetli bulduğunu belirtiyor.

Ancak, farklı illerden az sayıda katılımcı “Hedef karar almak ve uygulamak değil” ilkesini anlayamadığını söylüyor, karar da alınabilmesi gerektiğini düşünüyor.** (Bak. Sa.10)

Yine benzer bir itiraz (daha da az olmasına rağmen) “O büyük biz küçüğüz” ilkesine gelmiş.*** (Bak. Sa.10)

Soru 6: T_kMM'lerin sizce bir benzeri var mı? Yalnızca T_kMM buluşmalarında görüştüğünüz STÖ'ler ve sosyal çevreler var mı?

Az sayıda katılımcımız benzer yakınlıkta oluşumlar (Kent Konseyleri, DDA, STGM) olduğunu belirtmekle birlikte, ekseriyeti, yapısı ve ilkeleri itibarıyla eşdeğer bir çalışmanın varlığından haberdar olmadığını belirtiyor.

Soru 7: İlinizde yürümekte olan kMM çalışmasının yerel basında yeteri kadar yer bulduğunu söyleyebilir misiniz? Hayır ise nedenleri nelerdir?

Yerel basınla ilişkiler ilden ile farklılık gösteriyor. Diyarbakır, Batman, Kocaeli, Bodrum katılımcıları yerel basında toplantıların yeterli yer bulduğu ortak görüşüne sahip.

Bursa katılımcıları ise, yerel basında yer bulamadıklarını, basının sivil toplum çalışmalarını önemsemediğini belirtmiş.

İstanbul ve Ankara'dan çalışmaya katılanlar yerel basını takip etmediklerini, illerinde belirleyici olanın ulusal basın olduğunu kaydetmişler.

Soru 8: Siyasal ve güncel gelişmelerin T_kMM toplantıları üzerinde etkileri oluyor mu?

Katılımcıların tartışmasız verdiği cevap "Evet". Siyasal gündemin, hem toplantıların konusunun belirlenmesi hem de katılımcıların konuşmaları üzerinde belirleyici bir etkisi olduğunda hem fikirler. Özellikle altı çizilen ise, siyasal çalkantı ve gerilimlerin toplantılara katılımı ve toplantıların atmosferini de yakından etkilemesi.

Soru 9: Buluşmalar öncesinde gösterilen sunum videoları hakkında ne düşünüyorsunuz? Sunumlarda eksik ya da yanlış gördükleriniz nelerdir?

Anket katılımcılarının çok büyük bir kısmı, sunum videolarının, tartışmalara bir çerçeve oluşturması, hatırlatmalarda bulunması itibariyle başarılı ve etkin bir uygulama olduğu fikrinde.

Yalnızca 5 katılımcı, sunumların zaman zaman gereğinden fazla yönlendirici olduğu eleştirisini getiriyor.

Bir katılımcı da, sunumlarda yalnızca mecliste grubu bulunan partilerin görüşlerinin aktarılmasını eleştirdi.

Soru 10: T_kMM buluşmalarının sosyal ve düşünsel yaşamınıza katkısı oldu mu? Bizimle paylaşabileceğiniz özel bir anınız var mı?

Oldukça fazla sayıda katılımcı özel deneyimlerini bu soruya cevaben aktarmış. Ancak en büyük memnuniyetin ve deneyimin “farklı çevrelerle kurulan diyalogdan alınan keyif” olduğu ve bunun son derece öğretici bir deneyim olduğu son derece açık.

Soru 11: Politik gelişmeler ışığında T_kMM’lerin geleceğini nasıl görüyorsunuz; sizce 10 yıl sonra nerede olabilirler?

Ortak beklenti, kurumsallaşmış, siyaset tarafından da kabul gören tüm Türkiye’de örgütlü T_kMM’lerin 10 yıl sonrasında da var olması.

Ancak umutsuz katılımcılarımız da var; bu siyasal şartlar ve kültür içerisinde T_kMM’lerin hak ettiği yere gelmesinin zorluklarını belirtirken, her şeye rağmen 8 yılı geride bırakmanın şaşırtıcı bir başarı olduğu da ifade edilmiş.

Mutfağın notları:

* Katılımı etkileyen en önemli etkenlerden biri o ildeki siyasi güç dengesi. Çoğunluğun temsilcisi olan siyasal partilerin vekil ve yandaşlarının, iktidarı elde bulundukları yerlerde katılıma daha az hevesli olduğu görülüyor. Ayrıca siyasetin eğilimi, kendi yandaşlarının bulunduğu yerlerde konuşmak. Karşıtların da bulunduğu zeminlere gitmeyi sevmiyorlar.

** Çalışmanın başlangıçta 10 olan ilkesi, zaman içinde 13'e çıktı. İlkelerin tamamı, önceki çalışmalardaki deneyimlerden süzüldü; ya da pratiğin önümüze koyduğu ihtiyaçlara göre ve mutlaka oybirliği ile ilkeler arasına katıldı.

Evet, TMM'lerde yasak olan şeylerden biri de karar almak. "Hedef karar almak ve uygulamak değil, sadece diyalog." Eğer tartışmalar sonunda karar almak için oylama yapılsaydı, bu çalışma 2-3 ayda dağılıp giderdi. Çünkü görüşü birkaç kez azınlıkta kalan ve kararları etkileyemeyen örgütler kendilerini konu mankeni gibi hisseder ve bir daha katılmazdı. Daha da ötesi, belki bir kez bile karar alınmazdı, zira yüzlerce, binlerce üyesi olan oda ve sendikalar topu topu 15-20 üyeli küçük bir dernekle eşit oy hakkı olmasına muhtemelen itiraz edeceklerdi. Ancak net ortak paydalar oluştuğunda o konu ile ilgili sivil toplum örgütlerini çalıştaylarda buluşturmak ve elde edilen sonuçları TBMM komisyonlarına taşımak için, kardeş bir yapımız var: **TBMM-Sivil Toplum Ortak Çalışma Grupları**.

*** **O büyük biz küçüğüz:** Büyük olan tabii ki TBMM'dir. Millet iradesinin, karar almak, kanun yapmak ve ülkeyi yönetmekle görevlendirdiği seçilmiş anayasal organ. Ancak, bu konuda büyüğün küçüğü dinlemesi ve bu işin düzenli ve sık sık yapılması, ülkemizde demokrasinin gelişmesi için çok önemli. Üstelik unutmamak gerek ki milletvekillerinin müvekkili -adı üstünde- millet.

Katılımcılarının gözünden Türkiye küçük Millet Meclisleri

www.tkmm.net

Hazırlayan:

1 Ekim 2015

Yakup Kadri Karabacak

Türkiye küçük Millet Meclisleri Koordinasyonu

“Raporda yer alan görüşler TkMM katılımcılarına aittir.”

TkMM Girişimi, Uncular Cad. 28/2, TR- 34672 İSTANBUL

Türkiye küçük Millet Meclisleri Norveç Büyükelçiliği ve NED tarafından desteklenmektedir.